

Oponentský posudek

Magda Matulíková, *Užití žalmů v pastorační péči*,

diplová práce předložená katedře PT na UK v Praze, ETF, přijato 30.6. 2006. 57 stran, obsahuje prohlášení samostatném vypracování práce, anotaci, obsah a seznam literatury.

Shrnutí

Cílem práce je prozkoumat pastorační potenciál žalmů a formy jeho využití na soudobé prakticko-teologické scéně. Autorka se nejprve zabývá literárními předpoklady pastoračního použití žalmů, poté zkoumá jejich terapeutický potenciál. Nakonec se zamýšlí nad několika konkrétními příklady použití žalmů v pastoraci.

Orientujícím (reorientujícím?) je pro ni starozákonník Walter Brueggemann, v návázání na něhož autorka o žalmech přemýšlí v kategoriích nikoli *produkční* (rozlišení na žánry podle okolností vzniku) ale *recepční* estetiky (rozdělení podle čtenářské funkce). Z tohoto hlediska rozeznává žalmy orientace, dezorientace a reorientace. Zmiňuje originální Brueggemannův pokus o vystižení logiky kanonického korpusu žaltáře: od vyznání poslušnosti, která se vyplátí (Ž 1), docházíme k čiré adoraci pro ni samu (Ž 150). Zlomem je Ž 73, jakési kanonické centrum žaltáře: Boží milosrdenství neobjeví člověk ve chvíli happyendu, ale v bohoslužbě. K žalmům orientace patří ty, které potvrzují stabilitu víry, stvoření, zákona, království apod. Mají ovšem i funkci sociální: potvrzovat satus quo (byť mohou výjimečně plnit i funkci sociální kritiky). K žalmům dezorientace patří žalozpěvy, nařikající nad ztraceným světem minula. Žalmy reorientace přicházejí ke slovu ve chvílích nových počátků. Svou bohatou obrazností zvou žalmy k vytváření nových obrazů. Jsou výrazem smluvního vztahu mezi člověkem a Bohem, pro který Brueggemann používá metaforu tance (vzájemnost, pohyb). Ve vztahu smlouvy dochází k novému pojetí sebe samého.

Sám Brueggemann ovšem pastorační potenciál žalmů nerozpracovává. Autorka pak sleduje možnosti uplatnění tohoto potenciálu. Spatřuje ho ve třech oblastech: v metaforičnosti žalmů, v katarzi, kterou dosvědčují a umožňují, a v substituci v situaci deprese. Autorka se zastavuje u konkrétních metod praktologů Dennise Sylvy, Dana Allendera, Trempera Longmana, Helmuta Tackeho. Poněkud déle pak zůstává u pastorační teorie Jamese Dittese, podle něhož je pastorační rozhovor společnou duchovní poutí, na níž je pastor svědkem evangelia i svědkem pastorovaného. Předkládá tu antropologický model čtyř rovin lidské osobnosti (1. rovina každodenních situací, 2. rovina charakteru osobnosti, 3. rovina vlastního já osobnosti a 4. kontext vývoje tohoto vlastního Já). Pastorační se má podle něj oscilovat mezi úrovněmi 3 a 4 s cílem nikoli vyřešit konkrétní situaci, ale dosvědčit jinou realitu. Pro chvíli pastorační si pastor ukládá řeholní sliby: chudoby (nevyužít ke zbohacení sebe), čistoty (ke vztahu, z něhož by měl prospěch) a poslušnosti (nevyužít k uplatnění vlastní moci).

V závěru práce autorka až příliš skromně a poněkud ve stylu českého "nic není tak horké, jak se uvaří" varuje před zjednodušující instrumentalizací žalmů, k níž by snad, jak se obává, mohly v práci navržené postupy směřovat.

Hodnocení věcné

Autorka si stanovila jasně definovaný úkol, který svou rozsahem úspornou prací splnila. Výhradu lze zmínit ke kapitole *III. Potenciál*, kde zůstává nejasný smysl tabulky na str.31, jednotlivé její položky jsou ale v následujícím textu vysvětleny. Ocenění zaslouží, že autorka v práci vychází převážně z cizojazyčných prací (zúročujíc tak příkladným způsobem studijní

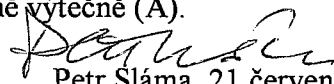
pobyt v zahraničí), jejich výtěžek ale zařazuje do domácího rozhovoru. Pozice protagonistů práce jsou kultivovaně představeny a kriticky diskutovány.

Hodnocení formální

Práce je napsána svěžím a přesným jazykem, bez stylistických či gramatických chyb, důsledně dodržuje akademický autorský plurál, cituje pečlivě a pravidelně.

Závěr

Při úvahách o hodnocení práce doporučuji vycházet od stupně výtečně (A).

Petr Sláma, 21. července 2006